

MILAN
KALIŠ

HVIEZDY,
KTORÉ
SME
ZNIČILI

MARENČIN PT

MILAN
KALIŠ

HVIEZDY,
KTORÉ SME
ZNIČILI?

MARENČIN PT

Povinná poznámka: Toto je vymyslené dielo, jediné, čo je skutočné, sú legendárne mená. Elvis je „trademark“.

© Milan Kališ, 2021

© Marenčin PT, spol. s r. o., 2021

Jelenia 6, 811 05 Bratislava, Slovakia

www.marencin.sk marencin@marencin.sk

Cover & layout © Marenčin Media, s. r. o.

906. publikácia, 1. vydanie

ISBN 978-80-569-0868-6

Prológ

1. „Hviezdy, ktoré sme zničili?“ nepovažujem za literárne dielo v pravom zmysle slova. Je to skôr psychoanalýza. Alebo pokus o ňu. Určite to však nie je priznanie Judáša, tentoraz z pozície agenta CIA.

2. Arnold Lane v poslednej vôli vyslovil prosbu, aby som dielo vytlačil, rozdal ho vybraným ľuďom, ktorých mená uviedol v poslednej vôli. Zároveň si ho neželal upravovať. Jeho želanie nemôžem splniť.

(Dobre si pamätám, čo mi hovoril po jeho dopísaní: „Po celý život som žil ako duševný amatér, tak nech je to cítiť aspoň raz.“)

3. Arnold vnucuje čitateľovi svoje myšlienky – choroba z povolania.

Podľa neustáleho opakovania a poučovania sa dá predpokladať, že Arnold Lane písal Hviezdy vo veľkej rýchlosti. Zrejme si ich nemal čas po sebe prečítať.

Táto sčasti zlá a sčasti patologicky ironická kniha je kópiou života – ukazuje neprepracovaný copyright života v morálnom, etickom, kapitalistickom roku 1968. Až do hraničného boja medzi tým, kto číta a tým, kto píše. Čakáte viac, čakáte nové scény, a pritom ste klamaní, zavádzaní – a ešte k tomu: nakoniec ste nútení stretnúť sa s každým Arnoldom Laneom medzi vami.

Táto kniha nie je iba o tom, čo čítate, ale prečo čítate ďalej.

Arnoldov priateľ

„Kniha nielen pre fanúšikov Elvisa, ale pre všetkých tých, ktorí sa na veci neboja pozrieť zo všetkých uhlov pohľadu.“

Vera

HVIEZDY,
KTORÉ SME
ZNIČILI?

Úvodom

Nikdy som nechcel napísať túto knihu, ale postupom času sa stala potrebnou. Minimálne pre každého čitateľa, ktorý nevie nič o tom, do akej hĺbky sme spravovaní.

V rokoch 1962 až 1969 som pracoval pre CIA, ako odborník na „umeleckú pop scénu“, presnejšie, mal som na starosť niektoré pop hviezdy. Dylan, Elvis, Beatles, Lennon, Rolling Stones, Led Zeppelin, a niektorí ďalší, boli mojou náplňou života. Mal som ich formovať, viesť, aby nenarušovali myslenie vyvíjajúcej sa mládeže.

Súdy nebudem vynášať, nechám to na vás, ponúkam len moje spomienky. Toto však predsa nie je žiadna tajná správa, v ktorej by som si to nemohol dovoliť.

Arnold Lane

1

Elvis nebol mojou prvou úlohou, ale svojím rozsahom a preniknutím do klanu alebo mafie okolo zlatého chlapca bola jednou z najľahších.

Poverenie som dostal od J. 15. 5. 1968, kedy sa objavili prvé špekulácie o tom, že Elvis ožíva. Roky 1961 až 1967 neboli pre neho umelecky úspešné, až na album *How great thou art* (1967), ale aj tam išlo len o gospely, a doba bola predsa len už niekde inde. Tak, ako vo všetkých prípadoch, ktoré som absolvoval, rozpočet akcie nebol ničím obmedzený.

Môj tím tvorili len dvaja ľudia, J. ako šéf a M. ako zásobovateľ všetkých potrebných vecí na určenú úlohu.

M. sa narodil v Kalifornii. To je všetko, čo som o ňom oficiálne vedel. Všetky ostatné správy a informácie boli nepodložené.

J. bol len môj šéf. Tam sa to končilo. Vlastne, podpisoval moje správy a závery, taktiež odo mňa inkasoval všetky účtenky.

Na naštudovanie materiálu o Elvisovi som mal mesiac, začiatok spustenia akcie bol stanovený na jún 1968.

Nebudem vás zásobovať informáciami, ktoré už dávno viete, doplním len to, čo je možno už taktiež známe (hoci aj známe informácie môžu mať v inom kontexte nový význam):

- Elvis nebol považovaný za génia, bol ľahko spracovateľný a bol to jednoducho len zabávač.

- Elvis mal rád ženy, ale jeho sexuálna výkonnosť nebola porovnateľná s jeho hlasovým darom.

- Elvis mal „len“ stredoškolské vzdelanie a na rozdiel od niektorých iných hviezd, o ktorých bude príležitostne reč, nikdy nemal schopnosť (ambícia by možno aj bola) skutočne pracovať na sebe a rozvíjať svoj intelekt.

- Elvis pil a bola jednoznačne preukázaná jeho slabosť pre prírodné a syntetické látky, ktoré otupovali (len otupovali, nehovorím o LSD).

Môžete sa spýtať: prečo mal byť vlastne kontrolovaný?

Na začiatku roka 1968 sa ku mne začali dostávať informácie, že Elvis sa necíti spokojný, chce nový začiatok, chce sa umelecky priblížiť k Beatles či Beach Boys (najmä album Pet sounds).

To otváralo dva myšlienkové pochody:

Buď začne písať sám (ale nikdy neprejavil také výnimočné schopnosti), alebo použije piesne s tematikou, ktorú nenájde u iných autorov. Len doplním, že v tej dobe nebola núdza o piesne s textami, ktoré niečo znamenali.

Bola tu hrozba, že jeho nový album bude napísaný ako príbeh, ktorý bude útočiť na americkú spoločnosť.

Takto to vtedy vyzeralo po spojení niektorých faktov:

Vyžiadal som si jeho telefonické rozhovory, ktoré absolvoval za rok 1967.

Tu je prepis rozhovoru s jeho ženou (vybrané pasáže) zo dňa 8. 12. 1967:

Elvis: Zlato, toto dlžím všetkým. Tento... (pozn. autora: v tomto texte nebudem používať žiadne vulgárne slová pri žiadnej z postáv, z presvedčenia) svet chce vo mne vidieť silu a vládu?! Áno?! Nie, nie... Pretože len ja... len ja... Napíšem si o ňom takú ľudovú pesničku od srdca. Také... také priznanie, aké len Judáš dokáže, ha, ha!

Žena: Elvis, a ja som ti chcela iba povedať... ale ty... O veľkej láske si už asi spieval veľké príbehy. Prepáč, ja... Sám dobre vieš, čo si myslí Parker o takých nápadoch, nie?! (plukovník Parker, Elvisov manažér)

Elvis: Je mi jedno, čo si bude kto hovoriť. Je to vo mne a hotovo.

Podľa týchto, ale aj iných viet sa zdalo, že Elvis hrozí.

„Elvis bude musieť byť spracovaný, hoci sa zdalo, že on to nepotrebuje“.

Po zhodnotení jeho doterajších nahrávok do roku 1968 som si vtedy zapísal:

Jediné, čo stojí za to, je jeho úvodný album (Elvis Presley, 1956) a How great thou art (1967, ocenený cenou Grammy).

(Z obchodného hľadiska sa na to dnes pozerám z iného uhla pohľadu, pretože vlastným niekoľko akcií veľkej vydavateľskej spoločnosti.)

Ale už vtedy som vedel, že ostatné nahrávky boli „len veľmi dobrým obchodom“.

2

Plán bol jednoduchý. Na ovplyvnenie umelca sme už vtedy používali najstarší známy systém, a to začleniť do karavány známeho objektu nášho spolupracovníka. Tu bola reč o P. T. (môže to byť ktokoľvek z týchto ľudí: Billy Smith, Mill Morris, Lamar Fike, Jerry Schilling, šéf memphiskej polície Roy Nixon, Charlie Hodbe, Sonny West, George Klein, Martin Lacker alebo Red West, ale najskôr to bude stále P.T.), ktorý bol platený ako jeden z jeho „mafánov“ (urob všetko, čo vidíš na očiach mamuta) od roku 1962, my sme ho kontaktovali v roku 1964 (november), keď Beatles začínali ukazovať, že popové hviezdy začínajú hrať oveľa väčšiu úlohu, najmä pre dospievajúcich a ich svetónázor.

Náš plat bol o jednu tretinu vyšší, ako plat, ktorý mu dával Elvis.

P.T. sa vypracoval na veľmi dôveryhodnú osobu v jeho klane, dostal za úlohu nájsť pre mňa miesto v Elvisovej ochranke, mal som byť jedným z tých, čo sa môžu starať o jeho dušu...

Mal ma poznať a mal nahlásiť, že som skončil filozofiu len pred rokom na nejakej univerzite v Illinois.

Mal ma tiež odporučiť a povedať, že pochádzam z robotníckej triedy (pre Elvisa to bolo dôležité). Taktiež mal o mne rozšíriť, že pre Elvisa chcem robiť preto, lebo ho považujem za génia.

Mal sa za mňa zaručiť.

Urobil to, dostal príplatok.

Nastúpiť som mal v druhý júnový týždeň, priamo do jeho „psychologickej“ ochranky, mojím šéfom mal byť P.T. Šéfom na papieri, ktorému sa realita vysmeje.

„Do Gracelandu!“

Prišiel som taxíkom (na starom Buicku), P.T. ma čakal pri vstupnej bráne. Vystúpil som a podal som mu ruku. Vedel som, že všetky pohyby sú snímané všadeprítomnými kamerami.

Elvis, tak ako väčšina slávnych ľudí, začínal trpieť paranojou.

Vytvoril si svoju vlastnú tajnú službu, tvorili ju všetci ľudia, ktorí pre neho pracovali. Všetci boli donášači, a čím prekvapivejšia správa, tým lepšie. Len nesmela ohroziť ich samých, a tak často človek nevedel, čo povedať a čo nepovedať. Kráľ bol nevyspytateľný.

Elvis (ako sa často stávalo) bol v zajatí klamstiev a výmyslov ľudí okolo neho. Nevedel sa z toho dostať.

Každý, kto dosiahne určitý stupeň slávy, sa stáva ikonou, ktorá nemá nič spoločné so životom väčšiny ľudí, každý taký človek sa jednoducho používa pre masu...

Ide o to, či o tom viete alebo neviete, keď ste slávni. A Elvis to nevedel (tak sa zdalo všetkým). Ale každý človek príde v živote na „niččo“.

To, že to nevedel, vyplývalo zo spisu, ktorý som dostal na naštudovanie. Žiadny spis však nenahradí realitu, aj keď my sa málokedy mýlime.

Pravda, o tom som sa ešte len mal uistiť, že sa málokedy mýlime. Aj keď už vtedy som bol o tom presvedčený. Presvedčený o bezchybnosti.

P.T. mal oblečené biele tričko s krátkym rukávom a modré rifle. Jeho čierne okuliare sa zdali byť priveľkými na jeho okrúhlu tvár. P.T. bol zavalitejšej postavy, tak trochu – s odstupom času, pripomínal Elvisa na konci života.

P.T. mi povedal, kde mám zaparkovať auto.

6 p.m. Slnko ešte zďaleka nezapadlo.

P.T. taktiež povedal, že kráľ „teraz“ nemá rád, keď sa hovorí hrubo. (Mal dvojitú morálku.)

Vedel som, že Elvis rád používa cudzie slová. (To som ešte netušil, že nepoužije žiadne.)

Vedel som, že rád dokazuje, že je niekým viac, najmä tým ľuďom, ktorí majú vyššie vzdelanie ako on.

Musím priznať, že som sa tešil na stretnutie s ním. S jedným z „nich“... Nebol som výnimkou, ibaže som vedel, ako sa na nich pracuje, ako na nich pracuje systém, aby z nich dostal to, čo potrebuje, keď sa už rozhodli „vyniknúť“.

Viete, ako to chodí, vzor je vzor. Vzorka je vzorka.

Hádam po prvýkrát v mojom živote sa mi zdalo, že sa mi dostáva to, po čom som vždy túžil.

Niektó túži byť slávny a niektó túži spolupracovať na chode a vývine spoločnosti.

Uvidel som ho. Kráľa... Spomenul som si na posledné vety posudku, ktorý mi pripravili z roku 1955:

„... svojimi schopnosťami nevyčníka nad priemer, skôr opačne, ale dokázal, spolu s niektorými ľuďmi okolo neho, že prejdeme zmenou myslenia tak rýchlo, ako prechádzame zmenou technickou. Čoskoro.“

Kto však vtedy vedel, že jedným z tých, kto sa o to postará, nebude žiadny génus – mysliteľ, ale génus – zabávač, ktorý nikdy v živote neprenikne do tajov ovládania a formovania myslenia ľudí?

Elvis sa použil ako dobrá ikona, ako dôkaz, že obyčajný chalan má šancu...

Podali sme si ruku. Usmial sa. Jeho zuby boli trochu žlté.

V každom prípade nebol taký príťažlivý ako na fotografiách, hoci vyzeral ako Šiva z rozprávky (ktorú sme/ste si stvorili).

Je zvláštne, ako väčšina dôležitých ľudí vyzerá lepšie na fotografiách, než v skutočnosti. To je prvé znamenie. „To je vyznamenanie pre jeho charizmu?“

Ľudia, ktorí vedia o svojej charizme, dokážu predať nie svoj svet, ale ilúziu. Že ich svet má niečo spoločné s tým vašim. Pri Elvisovi ste ten pocit mali.

Elvis mal charizmu, ale predal svoj svet. Nebol si bytostne istý svojou charizmou? Len niečo chcel, veľmi, a náhodou to dosiahol. Nuž, náhodou ako náhodou... Ale dosiahol.

Jeho ruka... jeho stisk nebol veľmi silný, dlaň bola vlhká. Pomyslel som si, že vo vnútri to stále nie je človek, ktorý by si bol istý sám sebou.

Už ste určite videli jeho fotografiu, ale verte mi, naživo to bola charizma, ktorú ste cítili, ale nebáli ste sa jej.

Áno, Elvis vyzeral ako muž, ktorý môže spievať cudzie texty, ale nie vlastné. Jeho oči boli unavené, ale čelo... čelo prezrádzalo, že niečo znamená... že vie, že niečo znamená, že to považuje za dôležité, že tomu verí. Samozrejme, mal som chvíľkový záblesk – „tak toto je on, jeden z mužov, vďaka ktorým sa zvýšil rozpočet CIA pre zvládnutie celej popkultúrnej scény!“ – nedokáže sa tomu vyhnúť ani agent či spravodajca, ktorý má ovplyvniť slávnú osobu, ale bola to len chvíľka. V práci, najmä v tej personálnej, si musíte jednoducho veriť, inak to nikdy nebude stať za veľa.

– Ahoj, počul som, že si študoval filozofiu... Čo za filozofiu? – Elvis bol uvoľnený, bol doma, poznal P.T., na ktorého sa počas vyslovovania vety zopárkrát pozrel, ale niečo mi na ňom nesedelo. Možno to bolo veľmi skoro, ale hneď vtedy som vedel, že priatelia nebudeme...

Snažil som sa pôsobiť oveľa vystrašenejšie, ako by som pôsobil, ak by som to bol skutočne ja. No vedel som, koho hrám, a už po úvodnom podaní rúk som vedel, že z mojej strany to bude iba hra. Žiadna myšlienka na otvorenie sa, tak, ako pri Lennonovi (Profesionalita verzus charizma génia, ktorý sa nezopakuje? Alebo ho môžeme nájsť v každom treťom?). No, John ma ešte len bude čakať, calling Elvis...

Urobím, čo mám urobiť, zariadim, čo mám zariadiť.

– Čo za filozofiu? Nuž, filozofiu... – a usmial som sa, pozrel som sa na P.T. Potľapkal ma po pleci a veľavravne povedal:

– Kráľ je kráľ, všakže Peter? – Peter – to bolo moje meno v tejto akcii.

P.T. ma ešte raz potľapkal po pleci.

– Nechaj nás P.T. (prekvapivo povedal celé jeho meno na úvod), s každým nováčikom to chce osobný pohovor v kancelárii, – Elvis sa otočil, hlavou ukázal, kam pôjdeme. Akoby ani P.T. nejestvoval, keď sme spred brány v Gracelande odchádzali.

Elvis vždy považoval za povinnosť vítať nových pracovníkov pri bráne. Bol to predsa hlavný „mafán“.

Kráčal som na zarovno s Elvisom, ale nechcel som začínať prvý, či už s otázkami alebo nebudaj s nejakým rozhovorom.

Elvis mlčal, pôsobil zamyslene, ale za zhruba dvadsať krokov, ktoré sme urobili, sa na mňa trikrát pozrel. Bolo to veľmi zvláštne.

Počas cesty do „kancelárie“, keď sa na mňa pozrel – teda asi už po treťi raz, prestal na mňa pôsobiť ako obyčajný človek. Dospel som k názoru, že obyčajný človek by sa niečo spýtal.

Vtedy som však bol mladý, mal som len dvadsaťšesť rokov a Elvisov kult na mňa, či už som chcel alebo nie, pôsobil – nech už som mal na neho akýkoľvek názor.

4

Počas tej chvíle, čo sme kráčali, som mal dosť času všímať si reč jeho tela.

Kráčal vystretý a hrdý, akoby hovoril: pozri, toto je moje, na toto všetko som zarobil.

Ruky pri chôdzi mal uvoľnené, nezamýšľal sa, ako niektorí ľudia, keď sa snažia kontrolovať svoje pohyby a mimiku, nad ich pohybmi.

Nohy kráčali v súlade s hlavou, tak sa tomu hovorí, keď chcete povedať: „Sedí to, a ženy sú z toho nadšené“. Kráčal ako model a bol si toho vedomý vo svojej uvoľnenosti – hoci: tu som nevedel odhadnúť, či je to človek, ktorý sa nepotrebuje na niečo hrať, keď je sám, ktorý sa dokáže postaviť svojim démonom neúprimnosti v samote, alebo je to človek – Elvis, ktorý považuje za javisko aj svoj život, aj svoj trávnik, a mňa považuje za obecenstvo.

Teraz sa vo mne opäť objavila tá chuť, tá ctižiadostivosť, ten dôvod a príčina, prečo ma prijali do CIA, zistiť (s najväčším možným rozsahom), kto je Elvis, čo je skutočne v ňom a čoho ešte bude v budúcnosti schopný.

Až teraz som sa začal sústrediť s najväčším možným vypätím, od tohto miesta, od brány do jeho raja, od antických stĺpov, ktoré podopierali strechu, nemenej antickú napodobeninu stavieb rímskych chrámov.

– Ste môj vzor, vždy som túžil vám stáť po boku, – povedal som. Naozaj som sa snažil pôsobiť úprimne, naozaj som cvičil pred zrkadlom, že iba skúsený psychológ by mohol spoznať moju hru...

Elvis sa na mňa povýšenecky pozrel, aj keď najskôr ani sám nechcel, aby

to tak pôsobilo. Jednoducho bol naučený používať svoj úspech, svoju silu. Používal ich ako oporu pre vlastnú osobnosť.

Čo sa mu malo vypomstiť už čoskoro.

– Veľa ľudí túži stáť po mojom boku.

Myslel som si, že povie viac. Na chvíľku som sa zapozeral na jeho tvár, videl som, že som ho trochu znechutil tým, čo som povedal.

Kráľ potreboval preukázať oddanosť a zbožňovanie „jeho veľkosti“ inak, ako slovami. To som vedel už zo správy, ktorú mi dodali.

Len tak som mohol pôsobiť „úprimne“. Aj preto som urobil tú chybu, že som Elvisovi povedal, čo som možno nemal – hneď na začiatku...

Miloval som prácu s ľudským konaním, rozhodovaním, s ľudskou psychikou, ktorá sa odvíjala priamo na mieste, priamo v akcii.

Viete, ľudia, ktorí dokážu konať priamo na mieste, ktorí dokážu kombinovať, a ktorí dokážu tvoriť priamo v akcii, tí sú vždy a všade najlepšie platení. Lenže čo si človek vyberie, nech robí najlepšie ako vie:

– Ja viem, že také vyznania by vám povedal hocikto. Lenže len málokto z tých, ktorí skončili filozofiu... Z mojich spolužiakov som bol jediný, kto vás mal rád. Smiali sa mi... – a usmial som sa tak trochu křčovitou, ako človek, ktorý sa snaží pousmiať nad vlastnými slovami, akoby sa snažil utopiť v nervozite z blízkeho idolu, pretože si uvedomil, že už nič hlúpejšieho nemohol povedať. Vtedy to bolo geniálne a krásne. Sám som sa dokázal uvoľniť tým, že som na chvíľku predstieral veľkú nervozitu.

Ale s odstupom času to bol – z môjho pohľadu – naozaj veľmi hlúpy začiatok, nech už som predstieral čokoľvek.

Elvis sa na mňa pozrel, prižmúril oči a trochu sa uškrnul. Možno to bol len môj pocit, že sa uškrnul, ale zostaňme pri tom, že sa uškrnul.

– Vždy ma zaujímal len moja filozofia života... To je to, čo musíš... Nič vás tam nenaučili, všakže? Nič o tom, ako prežiť, čo? – spýtal sa vážne, pričom sa na mňa pozrel len očkom, aby sa hneď pozeral iba pred seba a hovoril ako filozof, ktorý už nemá prečo počúvať iných:

– Život je už taký, filozofia sa odvíja len od teba, chlapče. Pozri, ja som len hudobník, ale viem prežiť lepšie, ako hocijaký filozof...

Elvis tak rád hovoril, že je hudobník a nie spevák.

Pretrel si rukou čelo, bolo veľmi teplo, pozrel sa do neba a začal si niečo písať. Vôbec, ani v najmenšom nečakal na moju reakciu.

A predsa som z neho pocítil silu, napriek všetkému, čo som povedal predtým, silu, ktorú mal v sebe. Každý človek, ktorý sa dokáže presadiť, má niečo v sebe. Či už je spoločenským otrokom alebo skutočným géniom.

Sklonil som hlavu k zemi, pretože som vedel, že mám zahrať poníženie. A ešte som vedel, že tým Elvisovi robím radosť. Pretože každý, kto má len o trochu väčšie vzdelanie ako „hviezda“, tomu „hviezda“ čosi potrebuje dokázať.

A tak som kráčal a pozeral som sa stále do zeme.

Rozmýšľal som, ako zapôsobiť tak, aby som pôsobil ako nenútené oddaný, a pritom mohol kráľa ovplyvňovať. Aby som zistil, čo má v hlave a kým v „skutočnosti spoločenského prežívania“ kráľ je.

Pretože niečo je na papieri, a niečo je realita človeka, kedy sa papier stáva bezcenným.

A tajná služba pracuje iba s mechanizmami pádu a obnovy osobnosti, to znamená, že pracuje so slabosťami (sex, drogy, veľikášstvo, egocentrizmus, atd.):

Potrebujeme len slabosti a chyby osobnosti, my nepotrebujeme celú osobnosť umelca, tá nás vcelku nezaujíma, my potrebujeme chyby a malé šialenosti.

A potrebujeme niekoho, kto má potenciál ovplyvňovať a formovať mladých (a tým niekedy aj starých), kto má v sebe možnosť „rozdrobiť“ ich natoľko, aby robili presne to, čo chceme my...

Ale to samozrejme neplatí iba pri umelcoch. Pri umelcoch je to však najzábavnejšie...

Boli sme ako vírus, ktorý sa snaží nájsť to najslabšie miesto a postupovať z neho do celej osobnosti. A verte, tak sa koná až dodnes.

No Elvis bol jeden z mála, ktorý slávou a úspechom netrpel tak ako ostatní... donedávna.

Až „tu a teraz“ sa začínal zamýšľať nad svetom – „asi pod vplyvom dlhého neúspechu“ – ako riadeným a manipulovaným monštrum – „čo svet je“,

a my – ja, v tejto veľkej úlohe – sme nemohli dopustiť, aby sa čo len pokúsil zložiť niečo, čo by obsahovalo taký odkaz.

„Všetko však môže byť klamstvo.“

Problém v „slobodných spoločnostiach“ je ten, že niektorí umelci by bez sociálneho tlaku (napríklad album Lennon, Plastic Ono Band, 1970) a kontroly systému nakoniec vydali skôr či neskôr protisystémové veci. Keď máte všetko a ste „otvorená myseľ“, zväčša vás to zavedie na rovnakú cestu. Muži, postavení k múrom slobody, zakričia hocičo pre duch slobody.

Preto systém musí byť sofistikovaný viac, ako si myslíme. A púšťať medzi ľudí len také „protisystémové“ veci, ktoré sa mu hodia: dôkazov je dosť. Každý z nás pozná aspoň jeden, lebo som presvedčený, že takmer každý vlastní alebo vlastnil aspoň jeden taký album.

A tak som mlčal, pracoval som čoraz sofistikovanejšie. Už som vedel, že mi stačí niekoľko ďalších minút, po všetkých doterajších minútach, a zvyknem si na hviezdu, ktorú mám rozložiť najlepšie, ako to len pôjde.

Elvis mi otvoril veľké drevené dvere s umeleckým reliéfom, znázorňujúcim Odysseu.

Zapozeral som sa na reliéf a pozrel som sa na Elvisa.

To, že som si všimol ten boj v mojom boji, dobre postrehol. A cítil som, že ho to potešilo.

– To je Odyssea, všakže?

Elvis sa usmial. Konečne sa usmial. Usmial sa úprimne, a tak som mohol vidieť jeho zuby, ktoré zas neboli až také žlté, ako pôsobili na prvý pohľad.

– Áno, je to moja Odyssea...

A pri tom, ako to povedal, ukázal na celý dom, do ktorého sme mali vojsť. Žmurkol.

Keď sa človek obklopí vlastnými predstavami, ktoré zázrakom úspechu privedie do reality, čo mu zostáva? Iba umenie?

Elvis tak rád hovoril, že je veľký umelec, a pritom sám sa topil vo vlastnej neistote a komplexe, že nedokáže zložiť geniálne a zapamätania hodné piesne. Utápal sa v komplexe, na ktorom sa podieľalo aj jeho najbližšie okolie pod tlakom zisku.

A nikoho zo strednej generácie, ktorá viedla jeho nahrávaciu spoloč-

nosť (spoločnosť RCA ešte dnes žije zväčša z Elvisa), nezaujímal, čo to vlastne „produkt“ spieva. Elvisove umenie sa počítalo nie podľa kvality, ale podľa zisku.

– Milujem Odysseu, je to príbeh života. Predstav si, že by ju niekto dokázal zhudobniť.

Ak by Elvis chcel zhudobniť Odysseu, neboli by sme proti. Starý príbeh nemôže nikomu ublížiť.

Príbeh, v ktorom je odkaz prežitia, ale nie je v ňom odkaz, ktorý by mohol priviesť mládež k novým a protispoločenským úvahám.

Toto bolo overené dávno pred Elvisom.

– Môžete zhudobniť Odysseu... Môžete...

– Ja viem.

Elvis sa mi pozrel do očí, akoby skúmal, čo sa nachádza za nimi. Bol to môj pocit, len ďalší pocit.

Takmer každý človek sa v rozhovore s neznámym človekom pokúša zistiť, čo je v tom druhom. Nebolo to nič výnimočné.

– Zvláštne, každý, kto vidí túto Odysseu... sa spýta, či je to Odyssea. Spýtali sa ma to takmer všetci. Viem, že P. občas radí svojim obľúbencom, pri ktorých chce, aby prešli mojim konkurzom, aby sa ma na to spýtali, že mi to urobí radosť... Ale vieš, čo je ešte zvláštnejšie... – chcel zrejme povedať moje meno, videl som mu to na očiach, keďže zo mňa počas tých slov nespustil pohľad – a tak som to moje vtedajšie meno povedal:

– Peter, som Peter.

– Ach, áno, Peter, – usmial sa. – Pozri, Peter, úsmevné je to, že keď poviem, že by ju niekto mohol zhudobniť, všetci do jedného zatiaľ povedali, prečo by som to nemohol byť ja...

Ach, a ja som si myslel, aký som originálny, keď som to hovoril. No, každý robí chyby. Ale bola to vôbec chyba? Snažil som sa robiť len svoju prácu. A nakoniec som povedal:

– Ale to je predsa jedno, že vám to hovorí každý, ja vám to hovorím sám za seba, lebo si myslím, že je to dobrý nápad. A to, že vám to hovorí každý, to je skôr dôkaz toho, že by to mohol byť dobrý nápad.